

DURF 20 DENKEN

APRIL • 2016

COMMUNITYMAGAZINE VAN DE UGENT

MINDFULNESS: HYPE OF WETENSCHAP?

De puntjes op de i

KRINGLOOPWINKEL 'MAGAZIJN'

EEN BUREAUSTOEL VOOR EEN PRIKJE?

TWEEDE LEVEN VOOR AFGEDANKTE MEUBELS

Een schrijftafel of bureaustoel voor een prikje, spotgoedkope mappen of pennen? Sinds mei 2015 koop je ze in de kringloopwinkel van de UGent – maar alleen als je een studenten- of personeelskaart hebt.

Bart Bieseman (afdeling Facilitair Bureau):

'Kringloopwinkel Magazijn vind je op de campus Sterre, in een ruimte die vroeger werd gebruikt als opslagplaats van het technisch personeel. Daarom vind je er ook nog verfborstels, ladders, schoonmaakgerei, naast klein kantoomateriaal dat vroeger centraal werd aangekocht, van millimeterpapier tot pennen en ringmappen. Sommige spullen bieden we ook gratis aan in de weggeefkast in de Terminal.

Daarnaast hebben we een constant aanbod van – vooral – meubilair. Vakgroepen verhuizen, hebben geen plaats meer voor kasten of willen oude tafels kwijt. Ze bellen naar ons om "*die oude brol*" op te halen. Daar zitten vaak nog bruikbare tafels, stoelen en kasten bij, maar vroeger werd dat allemaal naar het containerpark gebracht. Duurzaam is dat natuurlijk niet. In de kringloopwinkel krijgen die spullen een tweede leven en brengen ze ook nog geld in het laatje: de opbrengst gaat naar een fonds voor duurzame investeringen aan de UGent. Ook labomateriaal verkopen we, maar alleen als we zeker zijn dat het niet gecontamineerd is. Voor alle duidelijkheid: als student of personeelslid kun je zelf geen spullen naar de kringloopwinkel brengen – alleen vakgroepen en diensten kunnen dat.'

www.UGent.be/student/nl/meer-dan-studeren/milieu/kringloopwinkelstud.htm

EEN ABONNEMENT NEMEN?

Wil je *Durf Denken* graag blijven ontvangen?
Neem een gratis abonnement!

Bezorg je gegevens aan:

Magazine *Durf Denken*,
p/a afdeling Communicatie, Het Pand,
Onderbergen 1,
9000 Gent.

NAAM: .....

.....

IK BEN:

- personeelslid aan de UGent
- student aan de UGent
- alumnus van de UGent
(vereniging: .....)
- schenker aan de UGent
- geen van bovenstaande

ADRES: .....

.....

.....

(voor personeelsleden is enkel verzending
naar het dienstadres mogelijk)

Je vindt elke editie van
het magazine '*Durf Denken*'
ook online via

[www.UGent.be/
durfdenkemagazine](http://www.UGent.be/durfdenkemagazine)

INHOUD

06 Tot u spreekt de plant

Op de Floraliën toont de UGent straks baanbrekende innovaties in de sierteelt, van sprekende planten tot 'staande legers' van bestrijders.

14 Het geheugen van de UGent

Alle 3.700 professoren die de UGent de voorbije 199 jaar mee kleur hebben gegeven vind je voortaan op UGentmemorialis.be.

24 Anker in de file

Zijn kalme stem brengt rust in de drukste files. VRT-verkeersanker en UGent-alumnus Hajo Beeckman kijkt terug op zijn studentenjaren aan de UGent.

EN VERDER

---

13 Kort

19 **UNIVERSE**

Marc Careel:
drukker zonder druk

20 Mindfulness:
hype of wetenschap?
Werkt het echt en zo ja,
hoe en wanneer?

28 **U DENKT?**

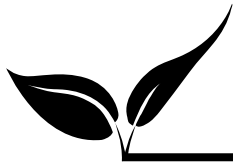
Meer privégeld voor cultuur?

31 **DIE DURFT DENKEN**

De UGent meets K3
Enthousiasme voor selvies

Innovatie in de sierteelt

TOT U SPREEKT

DE PLANT

De Floraliën zijn binnenkort weer in het land. Naast bloemenpracht staan op het vijfjaarlijkse evenement ook heel wat innovaties in de kijker, met onder meer ook onderzoek van de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de UGent. Voor de leek lijken ze vaak futuristisch, maar binnenkort zijn ze te zien in elke serre.

TECHNOPOL SIERTEELT

Versillende toonaangevende onderzoeksinstellingen in Oost-Vlaanderen hebben hun krachten gebundeld in de Technopool Sierteelt. Naast de UGent zijn dat de Hogeschool Gent, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en het Proefcentrum voor de Sierteelt (PCS). De onderzoeken die we hier in de kijker zetten, zijn dus vaak niet het werk van de UGent alleen, maar ook van de andere partners in de Technopool.

1 PLANTEN STUREN DE SERRE AAN

Sierteelt is precisiewerk. Iets te veel of te weinig water, een plantenziekte die onopgemerkt blijft of wat te weinig licht krijgt, en de plant wordt onverkoopbaar. Daarom wordt het klimaat in de serres nauwgezet opgevolgd.

Maar eigenlijk zou die aanbodgerichte aanpak beter worden omgezet in een vraaggerichte aanpak, zegt professor Kathy Steppe (vakgroep Toegepaste Ecologie en Milieubiologie). 'Dat is het concept van de Speaking Plant: de plant geeft zelf aan wanneer er iets fout gaat of hoeveel water hij precies wil krijgen.'

Omdat planten tot nader order nog niet kunnen praten, gebeurt de communicatie via allerhande sensoren op de bladeren en stengels. 'We meten onder meer de groei en de sapstroom, maar luisteren ook naar het geklik in de stengel als de waterkolom breekt – een teken van stress. Daardoor kunnen we net zo veel water geven als de plant heeft verdampt. Zo vermijden we verspilling. En als we merken dat de plant stress heeft, zoeken we de oorzaak.' ▶

***Baanbrekende
sierteeltonderzoekers:***

Marie-Christine Van Labeke (links),
Patrick De Clercq en Kathy Steppe.

- ▶ Niet dat stress altijd een slechte zaak is. 'Soms wil een sierteler een beetje stress: dat houdt de plant bij de klanten langer mooi. Dan geven we net iets te weinig water.'

Modellen

Die sensoren zijn op zichzelf niet uniek: overal ter wereld worden zulke systemen ontwikkeld. 'Waar de UGent wel een voorloper in is, is de combinatie met computermodellen. Dat een plant op een bepaalde dag minder groeit of zelfs krimpt, zegt op zichzelf niet zoveel. Onze modellen brengen die meetgegevens samen met een hele reeks andere gegevens, zodat we kunnen kijken of er echt een probleem is – en of een sterkere krimp van het blad of de stengel bijvoorbeeld niet het gevolg is van een zeer zonnige dag.'

De sensoren en modellen worden steeds verfijnder. 'Binnenkort zal de plant rechtstreeks de computersystemen van de serre kunnen aansturen en dus zelf bepalen hoe de raamstand moet zijn, hoe sterk de belichting enzovoort. Voorlopig werkt het model alleen nog beslissingsondersteunend: het geeft aan dat er iets mis is en de sierteler beslist wat er moet gebeuren. De vraag is of een volledige automatisering wel wenselijk is. Voorlopig zijn de siertelers nog geen vragende partij.'

Meer water graag!

Professor Kathy Steppe: 'Via sensoren op bladeren en stengels geven de planten zelf aan dat er iets fout gaat.'

Vroege signalen

Waar de siertelers wél het nut van inzien, is dat de combinatie van sensoren met het model bijzonder vroeg signaleert dat er iets fout gaat – tot meer dan vijf dagen vóór het aan de plantjes zelf te zien is. 'Dat geeft hen een *window* om te experimenteren met bijvoorbeeld andere nutriënten of klimaatfactoren. Gaat het fout, dan kunnen ze bijsturen voor de schade zichtbaar wordt.'

'Zeker voor de nieuwe generatie siertelers is die innovatie een grote hulp. Vroeger werden de groene vingers van vader op zoon overgedragen, intussen nemen steeds meer mensen van buiten de sector een sierteeltbedrijf over. Voor hen zijn de Speaking Plants bijzonder nuttig!'

Led-licht voor meerlagenteelt

Professor Marie-Christine Van Labeke: 'Led-lampen geven geen warmte en kunnen dus veel dichter bij de plantjes worden opgehangen.'

2 HORTENSIA HEEFT HET LICHT GEZIEN

Zeker in de winter hebben de sierplanten in serres extra licht nodig. Die bijlichting gebeurt vooral met gewone lampen, maar led-licht lijkt een goede vervanger te zijn, zegt professor Marie-Christine Van Labeke (vakgroep Plantaardige Productie).

Een groot voordeel van led-lampen is dat ze geen warmte geven, zodat ze veel dichter bij de plantjes kunnen worden opgehangen. 'Dat opent mogelijkheden voor de meerlagenteelt', zegt Marie-Christine Van Labeke. 'De jonge plantjes worden in verschillende lagen boven elkaar geplaatst, wat veel ruimte bespaart, en krijgen toch voldoende licht via de led-lampen. In een volgende teeltfase worden ze dan verpot en naar de serres gebracht.'

Spectraal licht

Klinkt mooi, maar er moet nog worden onderzocht of het wel degelijk werkt. 'Planten hebben miljoenen jaren breedspectrumlicht gehad van de zon. Gewone lampen geven ook een breed spectrum, maar led-lampen niet. Die leveren alleen smalle spectrale banden van blauw of rood

licht, of een combinatie van beide. Welke invloed heeft dat op de vorm van de plant of de wortelvorming? Zal de plant in een latere fase nog normaal groeien? Dat zijn we momenteel aan het onderzoeken.'

Dat spectrale led-licht mogelijk ook voordelen. 'Door de plantjes een welbepaald lichtspectrum te geven, kun je de latere plantvorm beïnvloeden: compact of juist gestrekt. Je kunt ook de stek- en wortelvorming beïnvloeden. En mogelijk kunnen we de weerstand van de planten verhogen. Uit ons onderzoek blijkt dat een bepaald lichtpatroon componenten versterkt die ook bij stress voorkomen. Dat biedt mogelijkheden om overlevingskansen van de planten te verbeteren.'

Veel cultivars

Led-licht biedt dus veel mogelijkheden. 'Maar er is nog veel onderzoek nodig voor we tot echt praktische toepassingen kunnen komen. De sierteelt is een complex gegeven, met heel veel species en daarbinnen nog heel veel cultivars. We hebben al gemerkt dat de ene cultivar heel goed reageert op led-licht, en de andere dan weer helemaal niet. We moeten dus op heel veel verschillende cultivars testen om uit te maken welke strategieën de grootste toegevoegde waarde geven.'

DE UGENT OP DE FLORALIËN

De Floraliën vinden plaats in Gent van 22 april tot en met 1 mei. De **Techno-pool Sierteelt**, waartoe ook de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen behoort, slaat zijn tenten op op het **Sint-**

Pietersplein. Op de tentoonstelling zul je onder meer een virtuele chrysanth kunnen telen: door op een scherm met schuifregelaars meer of minder water, licht of warmte te geven, kun je het eindresultaat beïnvloeden. Dat resultaat kun je dan vergelijken met hoe een verkoopbare chrysanth eruitziet.

Ook de **Plantentuin** van de UGent neemt aan de Floraliën deel.

- **In de publiekscassen** staan exotische nutspplanten in de kijker: van koffieplanten over geneeskrachtige kruiden tot planten die als basis dienen voor voedingskleurstoffen.
- **In het Palmarium** kunnen Gentenaars hun eigen 'plant met een verhaal' tentoonstellen.
- **In de kapittelzaal van de Sint-Pietersabdij** staat het herbarium van de Plantentuin centraal, met onder meer het zeventiende-eeuwse kruidenboek van priester-kanunnik Bernardus Wynhouts.
- **In het Caermersklooster** heeft de Plantentuin samen met de Erfgoedcel van de provincie Oost-Vlaanderen een tentoonstelling over de flora op het Lam Gods van de gebroeders Van Eyck, mét een tuintje waarin verschillende planten van op het retabel zijn aangeplant.

www.floralien.be

www.UGent.be/we/nl/diensten/plantentuin

www.caermersklooster.be

► *Mijt voor alle werk*

Een roofmijt (links) valt een trips aan. Met roofmijten kunnen de schadelijke tripsen biologisch worden bestreden.

3 STAND AND DELIVER

- Sinds 2014 verplicht Europa alle producenten van plantaardige producten om aan geïntegreerde gewasbescherming te doen en het gebruik van chemische pesticiden te beperken. Biologische bestrijding met natuurlijke vijanden – bacteriën, sluipwespen, roofmijten of lieveheersbeestjes – is een goed alternatief.

Volgens professor Patrick De Clercq (vakgroep Gewasbescherming) is de biologische bestrijding vooral in de glasgroenteteelt al goed ingeburgerd. 'Je vindt geen Flandria-tomaat meer waar geen biologische bestrijding aan te pas is gekomen. In de sierteelt is het enthousiasme nog niet zo groot, maar we werken eraan.'

Combineren met pesticiden

Dat de sierteelt voorlopig minder warmloopt voor biologische bestrijders, komt onder meer doordat het esthetische aspect er zo belangrijk is. 'De geringste schade maakt de plant onverkoopbaar, dus gebruikt de sector traditioneel veel pesticiden. Dat je pesticiden in de sierteelt ooit volledig kunt uitsluiten, is een illusie. Dat maakt de combinatie met biologische bestrijding niet evident, want de diertjes mogen uiteraard geen schade ondervinden van de andere bestrijdingsmiddelen.'

Bovendien is er het kasklimaat zelf. 'De evolutie is om energiezuiniger te gaan werken, deels met lagere kastemperaturen. Maar bijvoorbeeld roofmijten worden minder actief bij koude temperaturen. Het zijn tenslotte koudbloedigen.'

Biologische bestrijding in de sierteelt?

Professor Patrick De Clercq:
'Siertelers gebruiken nog veel pesticiden: ze zijn als de dood voor schade aan hun planten.'

Staan leger

Toch is er ook in de sierteelt een mooie toekomst weggelegd voor biologische bestrijding. 'Er bestaan intussen lijsten met selectieve pesticiden waarvan de biologische bestrijders weinig hinder ondervinden. En we zorgen ervoor dat de biologische bestrijders niet telkens opnieuw moeten worden uitgezet in een kas. Want dat is een probleem: naarmate de plaag onder controle komt doordat de schadelijke insecten worden opgegeten, is er minder voedsel voor de bestrijders en sterven ze ten slotte uit. Komt er een nieuwe plaag, dan moet de teler weer nieuwe bestrijders inzetten. Dat is niet goedkoop.'

'Sinds kort experimenteren we daarom met vervangvoedsel voor de bestrijders – niet de insecten die ze moeten bestrijden, maar bijvoorbeeld stuifmeel of een dieet van pekelkreeftjes, die ook in de aquacultuur worden gebruikt.'

'Zo kun je een kolonie biologische bestrijders in de kassen behouden, of ze zelfs al uitzetten voordat een plaag toeslaat. In het vakgebied noemen ze dat een *standing army*: een leger predatoren dat klaarzit tot er een plaag opduikt. En dan rukken de soldaten uit.'

Floralien: korting voor UGent'ers!

De activiteiten in de Plantentuin zijn gratis. Op de Floralien krijgen studenten en personeelsleden van de UGent korting.

Personeel (op vertoon van personeelskaart):

- Toegangsprijs 30 euro op 22, 23 en 24 april 2016 (i.p.v. 35 euro)
- Toegangsprijs 27 euro op 25 april tot en met 1 mei 2016 (i.p.v. 32 euro).

Je kan tickets bestellen via www.floralien.be > 'bestel tickets'. Bij de promotiecode vul je de letters 'UG' in gevolgd door je personeelskaartnummer. Let op: de promotieprijs geldt enkel voor tickets besteld vóór 9 april 2016.

Studenten (op vertoon van studentenkaart):

- Toegangsprijs 22 euro op 22, 23 en 24 april 2016
- Toegangsprijs 19 euro op 25 april tot en met 1 mei 2016

Bestelmodaliteiten voor studenten: www.floralien.be

#UGent

Universiteit Gent

4 maart om 18:33

Vandaag is het pyjamadag, een initiatief van Bednet om langdurig zieke kinderen die niet naar school kunnen een hart onder de riem te steken.

Ook professor Karolien De Bosscher (Biochemie) steunt de actie!

WAT IS ER GAANDE OP:

facebook.com/UGent · instagram.com/UGent · twitter.com/UGent · pinterest.com/UGent · linkedin.com/company/ghent-university

IN ÉÉN WEEKEND VAN IDEE NAAR START-UP!

In 54 uur een business-idee uitbroeden tot een heuse start-up, begeleid door ervaren coaches: dat is de formule van de *Startup Weekends* die wereldwijd worden georganiseerd. Op 22, 23 en 24 april 2016 vindt in de UGent-incubator Greenbridge het eerste Startup Weekend Oostende plaats.

Heb je een vernieuwend business- of product-idee? Of wil je meewerken als designer, marketeer, programmeur? Maak je dan klaar voor drie koortsachtige start-updagen. Op vrijdagavond stel je je creatief idee voor en vorm je een team, op zaterdag werk je met feedback van ervaren experts je idee uit, op zondag pitch je het voor een jury van experts en ondernemers. Voor de winnaar ligt een mooi prijzenpakket klaar.

De UGent grijpt het Startup Weekend Oostende aan om haar engagement voor West-Vlaanderen te onderstrepen: ze wil als een volwaardige speler meewerken aan de sociaal-economische ambities van de provincie. Speerpunten in die visie zijn Campus Kortrijk en het wetenschapspark Greenbridge.

Info en tickets:

<http://ostend.up.co/events/5636>

GENTSE UNIVERSITAIRE MUSEA TONEN RITUELEN OP ERFGOEDDAG

Rituelen: dat is het thema van de Erfgoeddag op 24 april 2016. Ook de Gentse Universitaire Musea (GUM) zetten het vanuit diverse invalshoeken in de kijker.

- **Aan tafel** (Het Pand): in de Dominicanerbibliotheek staat een feesttafel gedekt met bijzondere objecten uit de diverse UGent-collecties – als opmaat voor een eengemaakt universiteitsmuseum.
- **Music Maestro!** (Het Pand, 17 uur): cantussen, fuiven en engagement vormen de soundtrack van het studentenleven. Kom de klassiekers uit het studenten-repertoire meezingen!
- **Bijgeloof in de geneeskunde:** amuletten, edelstenen en bedevaarten (Het Pand).
- **Hofmakerij en paringsrituelen** (Collectie Dierkunde, Campus Ledeganck): over rituelen in de dierenwereld, van hofmakerij tot dodencultus.
- **Rituelen van het leven** (Faculteitsbibliotheek Letteren en Wijsbegeerte, van 24 april tot 20 mei 2016): ambassadeurs van verschillende culturen (uit Europa, Afrika en Azië) belichten voorwerpen uit Gentse erfgoedcollecties die rituelen uit hun eigen cultuur symboliseren.

www.erfgoed.be
www.evug.be

DE VERHALEN ACHTER DE FEITEN

***Nieuwe professorendatabank
UGentMemorialis online***

▶ ***Verleden en toekomst***

Frank Cotman en Fien Danniau: 'Ieder van ons is een schakel in de keten die van het verleden naar de toekomst gaat.'

UGentMemorialis – de onlinedatabank met alle professoren die de geschiedenis van de UGent mee kleur gaven – zit in een nieuw kleedje. De 607 docenten uit de oude Libri Memoriales kregen het gezelschap van iedereen die aan de universiteit benoemd werd tussen 1960 en 2015.

U GentMemorialis.be bevat informatie over alle professoren die ooit de dienst hebben uitgemaakt aan de universiteit. De databank is sinds 2010 vrij te consulteren. Aanvankelijk ging het louter om een gedigitaliseerde versie van de papieren gedenkboeken, de Libri Memoriales uit 1913 en 1960. **Frank Cotman** (vakgroep Geschiedenis) nam vanaf 2012 het titanenwerk op zich om de gegevens aan te vullen voor de periode 1960-2015: 'We zijn de eerste Belgische universiteit die deze academische herdenkingstraditie de 21ste eeuw binnentrekt. Gemakkelijk was dat zeker niet. Je moet weten dat de UGent tot 1957 alleen de vier traditionele faculteiten Letteren en Wijsbegeerte, Rechten, Geneeskunde en Wetenschappen kende. Voor de hele periode 1817-1960 hadden we iets meer dan 600 professoren opgesteld. Intussen zitten we al aan 3.700 namen. Ik zocht van alle nieuwkomers de relevante informatie bijeen: ▶

- ▶ bio-bibliografische en loopbaangegevens, specifieke disciplines, affiliaties enzovoort. Daarvoor kon ik putten uit de jaarlijkse administratieve gidsen en studiegidsen en – waar de Privacywet dat toestond – uit de persoonsdossiers.

Loont het de moeite om daar zo veel tijd en energie in te stoppen?

Projectcoördinator **Fien Danniau** (Instituut voor Publicatiegeschiedenis): 'Het is belangrijk om de verwezenlijkingen van onze voorgangers en de maatschappelijke en universitaire context waarin zij tot stand kwamen niet te vergeten. UGentMemorialis houdt onze instelling als het ware een spiegel voor. Zoals rector Lambrecht het in 1960 verwoordde, is iedereen die hier vandaag werkt een schakel in een lange keten die het verleden, over het heden heen, met de toekomst verbindt. We hopen ook dat de geaggregeerde professorendatabank de aanzet geeft tot heel wat nieuwe studies. UGentMemorialis leent zich bijvoorbeeld uitstekend tot initiatieven op het vlak van wetenschapsgeschiedenis, sociale geschiedenis en historische pedagogie. Maar met de blik op UGent 1817-2017 vindt elke vakgroep die geïnteresseerd is in zijn verleden er vast en zeker betrouwbare aanknopingspunten.'

Ook in oog met het verleden

Frank Cotman: 'We zijn de eerste Belgische universiteit die de academische herdenkingstraditie de 21ste eeuw binnentrekt.'

Jullie hebben er meteen zelf al twee grondige analyses uitgepuurd.

Frank Cotman: 'De recente uitbreiding van UGentMemorialis gaf ons de kans om twee nieuwe dossiers uit te werken voor UGentMemorie.be. Dat is het virtuele geheugen van de UGent en het voorbereidingsplatform voor de viering *UGent 1817-2017*. Aan de hand van interactieve visualisaties hebben we zowel de UGent als de diverse faculteiten in cijfers. Zo hebben we nu concrete cijfers over de gender(on)evenwichten: 15 procent van de 3.700 UGent-professoren en slechts 10 procent van de vakgroepvoorzitters is een vrouw. Alleen bij de ingenieurs halen de vrouwelijke studenten én docenten ongeveer 20 procent. We weten nu ook dat de gemiddelde prof op zijn 34ste wordt benoemd. De jongste ooit was amper 21 en de langste carrière – liefst

64 jaar – was weggelegd voor Jean-Jacques Haus van de faculteit Rechtsgeleerdheid.”

Fien Danniau: 'In het dossier *Faculteiten in cijfers* bekijken we onder meer de evolutie van het studentenaantal. Samen met de afdeling Studentenadministratie hebben we daarvoor de verschillende telsystemen gescreend. Dat leverde een pak interessante gegevens op. Zo blijkt dat de vervrouwelijking van de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen – daar zijn ze nu goed voor 70 à 80 procent van de studenten – vooral het resultaat was van de daling van het aantal mannelijke inschrijvingen. Bij Diergeneeskunde was de toevloed aan Nederlandse studenten een rechtstreeks gevolg van de invoering van een numerus clausus in hun land. En in 1856 werd de faculteit Rechtsgeleerdheid op slag gehalveerd toen professor Brasseur beschuldigd werd van godslastering en de Gentse bisschop een banvloek uitsprak over de UGent. Twintig jaar lang spoorden de zonen uit katholieke West-Vlaamse gezinnen naar Leuven ... Achter de naakte cijfers gaat dus vaak een belangrijke maatschappelijke evolutie of gebeurtenis schuil.'

Hoe kan UGentMemorialis nu ook anderen aanzetten om interessante verhalen uit het verleden op te graven?

Fien Danniau: 'De feiten die in de databank zitten zijn natuurlijk belangrijk, maar deze universiteit is toch in de eerste plaats een zaak van mensen. Daarom nodigen we elk lid van de UGent-community uit om aan betekenisvolle – en intussen overleden – figuren uit hun vakdomein een lemma te wijden op UGentMemorie.be. Voor een aantal figuren is dat al gebeurd, maar er ontbreken er nog zeer veel. We willen graag ook de vaak complexe geschiedenis van de faculteiten, vakgroepen, seminaries, labo's en instituten reconstrueren. Her en der ligt nog materiaal klaar om te worden uitgespit. Zo is ook het rijke Universiteitsarchief zijn bestanden volop aan het digitaliseren.'

Frank Cotman: 'Vooral de periode na de Tweede Wereldoorlog is nog onontgonnen terrein. Paradoxaal

genoeg weten we vaak meer over professoren uit de 19de eeuw dan over de mensen die de grote omwentelingen in de jaren 1950 tot 1970 hebben meegemaakt. Het stedelijke en maatschappelijke engagement van wetenschappers kun je moeilijk afleiden uit academische publicaties. Om te ontdekken waarom iemand relevant was, moeten we vooral terugvallen op persoonlijke getuigenissen van vak- en tijdgenoten. Denk bijvoorbeeld aan bioloog Jan Hublé, die als pionier in natuurbehoud mee aan de basis lag van het natuurreservaat Bourgoyen-Ossemeersen. Kinderpsycholoog William De Coster ijverde in 1969 dan weer voor een model-kinderdagverblijf aan de UGent en ontketende daarmee een heuse psychopedagogische revolutie. Zo zijn er nog heel wat andere voorbeelden.'

EEN GAT IN UW MEMORIE?

- De portaalsite **UGentMemorie** is sinds 2010 het centrale verzamelpunt voor de geschiedenis, het erfgoed en de herinneringen van onze instelling. Met de blik op UGent 1817-2017 verkent de site het verleden van onze universiteit, via plaatsen, personen, gebeurtenissen en dossiers.
- De onlinedatabank **UGentMemorialis** bevat de bio-bibliografische gegevens van alle Gentse professoren sinds de oprichting in 1817 en de historische evoluties van faculteiten, vakgroepen, seminaries en laboratoria.

www.UGentMemorialis.be
www.UGentMemorie.be

Oproep aan de UGent-community!

Fien Danniau: 'Ken je in je vakdomein betekenisvolle figuren die aan de UGent hebben gedoopt? Wijd er dan een lemma op UGentMemorialis aan!'

► **Professoren kunnen hun eigen gegevens op UGentMemorialis verder aanvullen.**

Frank Cotman: 'Daarvoor hebben we een handig formulier op de databank geplaatst. We willen de databank voortaan graag up-to-date houden. En vermoedelijk hebben we ook wel onjuistheden overgenomen uit de administratieve bronnen. Die kunnen collega's ons signaleren. De directie Personeel en Organisatie beschikt niet altijd over de nodige informatie om het plaatje compleet te maken. Van docenten die van een andere instelling komen, weten we bijvoorbeeld graag waaraan ze hun doctoraat hebben gewijd en wie hun promotor was.'

Intussen is UGentMemorie druk bezig om de viering van 200 jaar UGent voor te bereiden.

Frank Cotman: 'De symbiose tussen stad en universiteit wordt vanaf oktober 2017 de centrale insteek van een grote overzichtstentoonstelling in het STAM. Samenleven bleek in de loop der tijden niet altijd evident. Maar eigenlijk zijn de stad Gent en de UGent best blij met elkaar. Wetenschappers hebben de stad en zijn inwoners nodig als laboratorium en studieobject. Omgekeerd profiteert de stad ook echt

van hun realisaties. De UGent is bovendien een belangrijke werkgever en drukt een stempel op de populatie. Denk maar aan de vele duizenden West-Vlamingen die hier na hun studies zijn blijven hangen.'

Fien Danniau: 'De tentoonstelling wordt een gezamenlijk initiatief van en voor de Gentenaars en de UGent-community. Daarom roepen het STAM en de Universiteitsbibliotheek iedereen op om beeldmateriaal in te sturen. Studenten Architectuur & Stedenbouw werken samen met hun collega's van Publieksgeschiedenis aan een manier om de verwevenheid van stad en universiteit op een boeiende en bevattelijke manier te presenteren. En professor Gita Deneckere van de vakgroep Geschiedenis werkt aan een boek waarin de maatschappelijke rol van de Gentse universiteit centraal staat. Ze gaat vooral na hoe de academici de voorbije 200 jaar naar hun omgeving keken en die inzichten vertaalden in een tastbaar wetenschappelijk en maatschappelijk engagement.' ◀◀

DRUKKER ZONDER DRUK

43 jaar: zo lang al leidt Marc Careel de in het rectoraat gevestigde drukkerij van de UGent in goede banen. Aan zijn pensioen denkt hij nog niet: 'Daarvoor doe ik het nog veel te graag.'

Of je mij een bekende UGent'er mag noemen? Met mijn werk in de kelders van het rectoraat loop ik niet bepaald in de kijker. Wel zit ik al vier decennia in het bestuur van de Koninklijke Bond van het Personeel. Vriendschapsbanden smeden, over de geledingen heen: dat heb ik altijd belangrijk gevonden. Op het Klaasfeest krijg ik als goedheiligman zo'n 650 kinderen op de schoot en ik organiseer om de vijf jaar de tentoonstelling *Beeldende Kunst* in de Aula, met plastisch werk van medewerkers van de UGent en het UZ Gent. Zelf neem ik gretig foto's en waag me daarnaast wel eens aan een geometrisch abstract schilderij, zonder enige artistieke pretentie. In de jaren 70 heb ik veel opgestoken van de grote Raoul De Keyser, die hier toen administratieve kracht van de regeringscommissaris was. In 1985 deed ik voor de aardigheid mee aan het Kunstsalon van Gent. Jurylid Jan Hoet noemde mijn

werk "decoratief maar geen kunst". Daar kon ik mee leven. Intussen hing ik toch maar mooi in het MSK. *(lacht)*

Fotografie is voor mij een bron van schoonheid en troost. Ik fiets elke dag naar het werk en als ik iets moois zie, stop ik om het vast te leggen. Het moment grijpen als het komt, daar komt het in het leven vaak op aan. Nieuwe technologieën onder de knie krijgen als die zich aandienen, bijvoorbeeld. Wie weet vandaag nog dat je niet zo lang geleden een drukker nodig had als je iets in veelvoud wilde verspreiden? We hadden hier zelfs een donkere kamer waarin we de films voor de drukbestanden ontwikkelden. Tegenwoordig kom je met een handvol computers en digitale printers al een heel eind. Mijn carrière is in principe volbracht, maar zolang ik me amuseer, blijf ik. Dat niets meer echt moet, is een bevrijdende gedachte. Wat er nog bijkomt, is bonus.'

Mindfulness: de puntjes op de i

HYPE

OF WETENSCHAP?

In de doorsnee boekhandel zie je een aparte afdeling Mindfulness opduiken, en steeds meer bedrijven organiseren mindfulnessstrainingen. Werkt mindfulness echt – en zo ja, hoe?

Volgens sommigen is mindfulness een panacee, volgens anderen is het zweverig geneuzel. Professor Rudi De Raedt (vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie) zet de puntjes op de i.

Ongeveer alles wat enigszins meditatief is, krijgt het etiket mindfulness opgeplakt. Hoe zou u mindfulness definiëren?

‘Mindfulness leert mensen via gerichte meditatieoefeningen om hun aandacht op een heel specifieke manier te gebruiken. Je staat open om allerlei gedachten, gewaarwordingen en gevoelens te ervaren, maar je kan ze ook loslaten. Je leert je richten op het hier en nu. Die aandachtstraining leert je bijvoorbeeld om negatieve gedachten los te laten.

De basis voor mindfulness zijn oosterse meditatietechnieken. Aan het eind de jaren zeventig kwamen therapeuten en onderzoekers op het idee om die technieken te gebruiken in een klinische context, eerst om stress tegen te gaan en later als herhalpreventie voor mensen die een depressie hadden doorgemaakt. Depressieve mensen hebben vaak de neiging om te piekeren en vast te lopen in negatieve gedachtencycli, het zogenaamde “rumineren”. Mindfulness is erop gericht om uit zulke negatieve denkspiralen te ontsnappen.

Wat belangrijk is: de mindfulness waar we het hier over hebben, is een uitgebreide groepsstraining van 8 weken lang, onder begeleiding, en met opdrachten om tussen de sessies door te oefenen. Het gaat dus niet om zomaar wat losse meditatie- of ontspanningstips!

En werkt het?

‘Specifiek als herhalpreventie voor depressies zijn er goede resultaten. Je kunt die werking ook op hersenscans zien. Niet-depressieve mensen die wel de neiging hebben tot rumineren, geef je een taak waarbij zij hun reactie op negatieve stimuli moeten tegenhouden. Je merkt dan een verhoogde activiteit in de hersengebieden die te maken hebben met cognitieve controle. Bij depressieve mensen zijn die hersengebieden juist minder actief: het lukt hen niet meer om negatieve gedachten opzij te zetten.

Heel wat neurobiologisch onderzoek toont aan dat mindfulness dezelfde hersengebieden stimuleert. Door aan mindfulness te doen, versterk je dus de circuits waarmee je los kunt komen uit piekergedrag. Dat kan ook verklaren waarom mindfulness beter werkt bij mensen die al minimum drie depressies achter de rug hebben. Mensen worden kwetsbaarder naarmate ze meer depressies hebben gehad, waarschijnlijk door die verminderde cognitieve

- ▶ controle. Bij een eenmalige depressie zijn de hersengebieden die rumineren tegengaan mogelijk nog actiever!

Zijn er nog gevallen waarin mindfulness nuttig kan zijn?

'Misschien wel, maar momenteel is er zeker nog onvoldoende bewijs. Je ziet de laatste tijd steeds meer onderzoek naar het gebruik van mindfulness bij angst en pijnbestrijding, maar ook bij slapeloosheid, astma, tinnitus enzovoort. Soms gaat het om ernstige studies met goede controlecondities, bij andere kun je twijfels hebben over de methodologie. In elk geval zijn de studies meestal te kleinschalig om echt te bewijzen dat mindfulness zinvol is. Het zou kunnen, maar er is meer onderzoek nodig.

Ik heb de indruk dat mindfulness meer en meer een commercieel product is geworden: iedereen moet plots mindful zijn. Er zijn al bedrijven die al hun werknemers inschrijven voor een mindfulnesscursus, want mindful is goed en de gouden standaard voor geluk. Wie zegt dat? Ten eerste zijn er heel veel mensen die van zichzelf al mindful in het leven staan. Bovendien zal niet iedereen zo'n cursus willen of kunnen volgen.

Je zou natuurlijk kunnen zeggen: *baat het niet, het schaadt ook niet*. Dan kun je iedereen net zo goed dwingen om cognitieve gedragstherapie te volgen. Of antidepressiva in het leidingwater gieten. Nee, een therapeutische interventie – wat mindfulness is – doe je op basis van een duidelijke indicatiestelling: je hebt een specifiek probleem en je zet een techniek in waarvan wetenschappelijk bewezen is dat hij kan helpen. Zelfs dan moet je heel goed nagaan of er geen efficiëntere techniek bestaat!

Zoals?

'Als je bijvoorbeeld stress wil tegengaan, is ook het progressieve-relaxatieprotocol van Jacobson een interessante methode. Voor depressie worden momenteel andere technieken onderzocht om aandacht en cognitieve controle te trainen. Zelf doen we veel onderzoek naar vormen van computergestuurde training. Zo hebben we een oefening waarbij de computer je achtereenvolgens

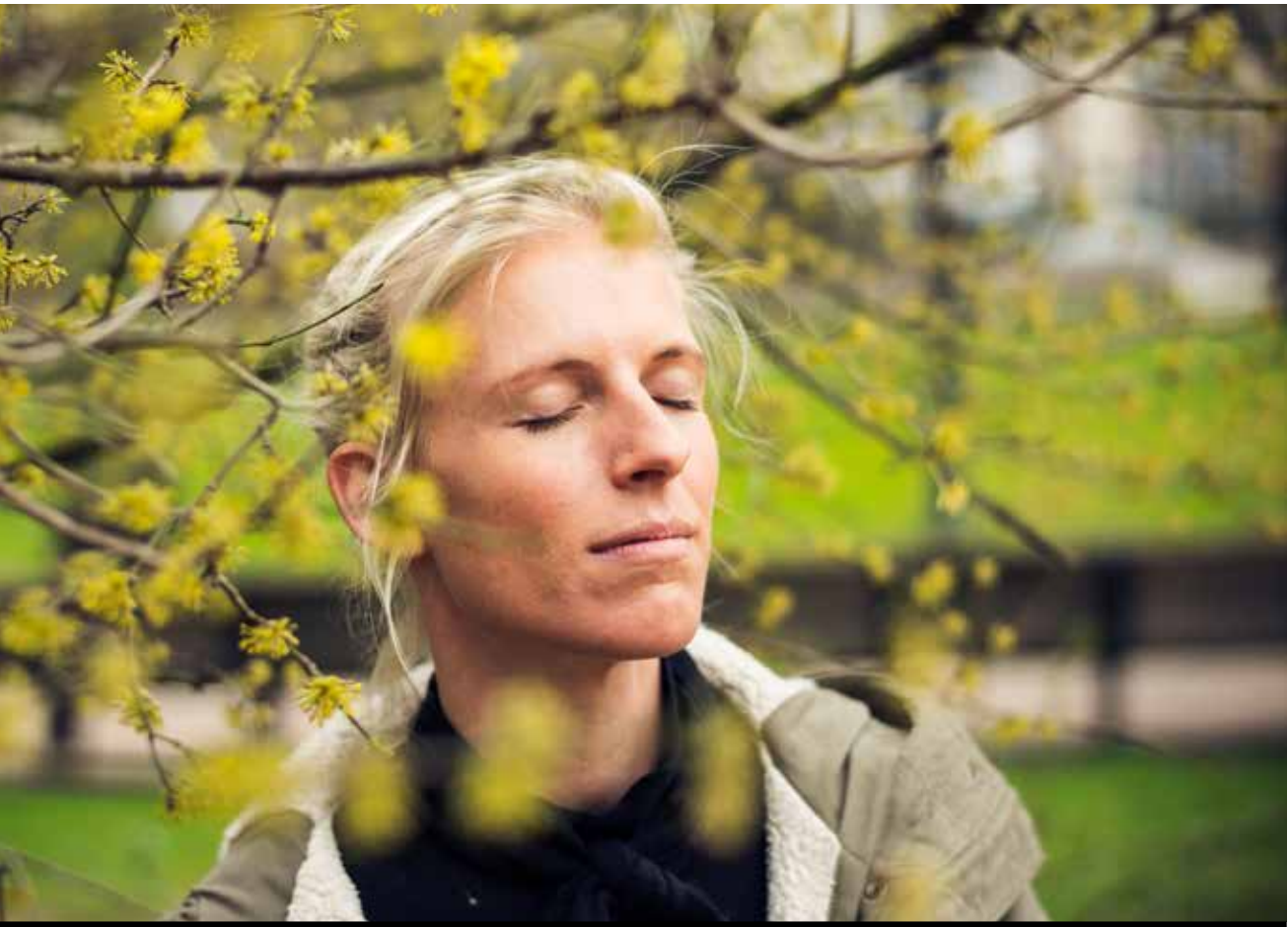
Verder met mindfulness

Sarah Vermeersch: 'Op het internet vind je veel mindfulness-tips, maar als student volg je beter eerst een training bij onze afdeling Studietoelagen.'

verschillende cijfers geeft, en je telkens de laatste twee bij elkaar moet optellen. Naarmate je dat beter doet, krijg je minder tijd – wat voor stress zorgt. Zo train je je werkgeheugen, dat gerelateerd is aan het hersengebied dat een invloed heeft op rumineren, en leer je tegelijk met (lichte) stress omgaan.

Het is nog veel te vroeg om te zeggen dat zo'n eenvoudige game net zo goed werkt als mindfulness. Maar de instapdrempel ligt wel een stuk lager, omdat je de procedures thuis op de computer of smartphone kunt uitvoeren – zwaar depressieve mensen zijn meestal niet in staat om een cursus mindfulness van acht weken te doorlopen. We onderzoeken nu ook de combinatie met neurostimulatie, waarbij we bepaalde hersengebieden tijdelijk actiever maken via magnetische pulsen.'

MINDFULNESS VOOR STUDENTEN

De afdeling Studieadvies van de UGent organiseert voor studenten gratis trainingen *Verder met angst* waarin onder meer mindfulness wordt aangeleerd. Studentepsychologe Sarah Vermeersch: 'De training is erop gericht om met je angsten om te gaan en toch de dingen aan te pakken die je belangrijk vindt in je leven: examens, je masterproef afmaken, in het openbaar spreken. Mindfulness kan je ondersteunen bij het ervaren van moeilijke gedachten zonder dat ze je overspoelen, zodat je bewuster keuzes kan maken.'

Zijn er tips & tricks om mindful te zijn? 'Er zijn heel veel oefeningen op het internet te vinden. Maar volgens mij moet je wel eerst een echte training hebben gevolgd voor je ermee aan de slag kunt. Mindfulness kan in het begin best confronterend zijn. Dat moet vooraf goed worden gekaderd. Volg dus alleen online trainingen die je die omkadering geven, bijvoorbeeld de trainingen van het *Instituut voor Training van Aandacht en Meditatie* (www.itam.be, *nvdr.*)'

Dit gezegd zijnde, en ter informatie: enkele kleine mindfulnessoefeningen.

- Haal diep adem zodra je wakker wordt. Word je bewust van je ademhaling, je omgeving, je gevoelens en gedachten. Hoe voel je je? Is je geest kalm of woelig? Breng jezelf in het moment door je op je ademhaling te richten. Wees dankbaar voor een nieuwe dag.
- Concentreer je tijdens een dood moment op het nu. Voel de zon op je neus, luister bewust naar de geluiden om je heen. Hoe smaakt je eten? Wat vind je van de gebouwen om je heen?
- Stop met wat je aan het doen bent en scan jezelf. Wat gaat er om in je geest? Je lichaam? Je emoties? Merk het op, benoem het, maar ga er niet verder op in.

Inschrijven voor de UGent-training *Verder met angst?*
www.UGent.be/studentepsychologen

Hajo Beeckman

'MIJN RUSTIGE STEM IS EEN TROEF'

Als tiener was hij geboeid door media, politiek, actualiteit, stedenbouw en transport. Vandaag kan Hajo Beeckman al die interesses combineren in één job: verkeersanker bij de VRT.

MADE
@UGent

Hajo Beeckman

° 1971

Master in de Politieke Wetenschappen
(1995)

Gediplomeerde in de aanvullende
studies van ruimtelijke planning (1997)

Vond je het als achttienjarige moeilijk om een studiekeuze te maken?

Hajo Beeckman: 'Ja, achttien vind ik vrij jong om te kiezen. Ik was geïnteresseerd in politiek en media, maar onder invloed van mijn vader heb ik voor Rechten gekozen. Die studie lag me niet helemaal, en ik ben het volgende jaar overgestapt naar Politieke Wetenschappen. Niet dat partijpolitiek me zo boeide. Ik ben meer geïnteresseerd in alles wat te maken

heeft met beleidsvorming, de *public policy* zoals de Amerikanen dat noemen: de manier waarop besluiten tot stand komen en de systematiek die daarachter schuilgaat, de verschillende belangen die spelen in een maatschappij...'

Is dat ook de reden waarom je tijdens je studententijd preses bent geworden van Politeia, de faculteitskring?

Hajo Beeckman: 'Tja, waarom heb ik dat in godsnaam gedaan (*lacht*)? Ik heb me in elk geval veel ellende op hals gehaald. Als preses moet je voortdurend schipperen tussen je studie en je functie. Al heb ik ook heel veel opgestoken van die *university of life*. Je leert je zwaktes en je sterktes kennen, bijvoorbeeld in het leidinggeven. ▶

▼

Waar loopt het verkeer verkeerd?

Hajo Beeckman: 'Files, veiligheid, de grote verkeersdraaaischijven: werk genoeg op de plank voor ons mobiliteitsbeleid!'

- ▶ Vaak besef je achteraf dat je een situatie anders had moeten aanpakken of dat je met sommige mensen beter had moeten omgaan. Zulke reflecties maak je sneller in een omgeving die wat complexer is dan je eigen vriendenkring.'

Heb je ook veel opgestoken van je studies zelf?

Hajo Beeckman: 'Zeker wel. We hadden les van boeiende figuren als professor Helmut Gaus en professor Paul Ghysbrecht. Maar vooral de historische kritiek zoals professor Walter Prevenier die doceerde, vond ik interessant. Hij kon meeslepend vertellen en een complexe materie zoals de Eerste Golfoorlog helder duiden: hoe werd de oorlog beraamd, welke agenda's speelden mee, hoe werden beslissingen aanvaardbaar gemaakt bij het grote publiek?'

Je volgde ook nog een aanvullende studie Ruimtelijke Ordening.

Hajo Beeckman: 'Dat is een andere passie

van mij. Als kind al was ik geïnteresseerd in alles wat te maken had met transport en stedenbouw. Soms bedacht ik hele steden en gaf die zelfverzonnen namen mee. Dat is altijd wat blijven hangen. In 1997 heb ik dan aanvullende studies Ruimtelijke Ordening gevolgd, een initiatief van professor Allaert van de UGent en professor Albrechts van de KU Leuven.'

Vond je na je afstuderen snel werk?

Hajo Beeckman: 'Mijn eindwerk voor de opleiding Ruimtelijke Planning was goed ontvangen en ik vertelde professor Allaert dat ik wel geïnteresseerd was in een onderzoeksopdracht. Precies op het juiste moment: hij had net een studie binnengehaald over het inplannen van gsm-masten. Na die studie kreeg ik een nieuwe opdracht, deze keer bij professor Albrechts, om de mobiliteit in Vlaanderen te bestuderen. Hoe betrek je gemeenten en burgers bij je mobiliteitsplannen? Heel boeiend. Maar drie jaar later, toen de studie was afgerond, besepte ik dat ik niet alleen met onderzoek bezig wou zijn. Ik wou midden in het 'echte leven' staan. Daarom heb ik gesolliciteerd bij het Verkeerscentrum

Ochtendmens

'Op drukke dagen kom ik al om halfacht op de VRT aan en ga ik pas rond half-negen 's avonds naar huis.'

van de Vlaamse overheid, dat toen pas een paar jaar bestond.'

Wat was jouw taak daar?

Hajo Beeckman: 'Ik moest het Verkeerscentrum mee helpen opstarten. Eind jaren negentig werd het fileprobleem zo nijpend dat de politie het alleen niet meer kon behappen. De nood aan een echt verkeersmanagement drong zich op. Het Verkeerscentrum wilde de bestuurders zo goed mogelijk informeren en ongevallen vermijden. We hebben dynamische informatieborden ingevoerd en meetinstrumenten in het wegdek aangebracht. Naarmate het centrum groeide, begonnen meer en meer journalisten me op te bellen voor informatie over de verkeerssituatie. Zo ben ik ook de woordvoerder van het Verkeerscentrum geworden en was ik vaak op de radio te horen.'

Moest je daarvoor aan je uitspraak werken?

Hajo Beeckman: 'Niet echt. Mijn moeder heeft Nederlandse roots, en als kind had ik een vrij *Hollands* accent. Dat is in de loop van de jaren wat uitgevlakt tot de vrij neutrale uitspraak die ik nu heb. Mensen vertellen me dat mijn stem van nature ook een zekere rust uitstraalt.'

Die rustige stem komt je van pas in je huidige job.

Hajo Beeckman: 'Dat geloof ik wel. Door mijn frequente contacten met journalisten kreeg ik de vraag of ik verkeersanker bij de VRT wilde worden. Eerst hield ik de boot wat af: mijn verhaal bij het Verkeerscentrum was nog niet

uitverteld. Na een tijdje kreeg ik toch zin om meer te doen met mijn stem. Tenslotte biedt een creatief mediabedrijf als de VRT je ook veel mogelijkheden. Al is het wel keihard werken. Om de tien à vijftien minuten stellen we een nieuwsbulletin op. En het zijn lange dagen: als het heel druk is, kom ik rond halfacht op de VRT aan en vertrek ik pas rond halfnegen 's avonds weer naar huis. Maar ik heb geen spijt van mijn beslissing. Ik geniet meer redactionele vrijheid en ik krijg de kans om me in bepaalde onderwerpen te verdiepen. Als bijvoorbeeld een persbericht wordt uitgestuurd over de evolutie van het fileprobleem kan ik dat via de VRT-kanalen verder duiden.'

Hoe evolueert het fileprobleem trouwens?

Hajo Beeckman: 'De files groeien, al brengen we individueel niet veel méér tijd door op de weg. We zijn flexibeler in onze tijdplanning – denk maar aan de glijdende uren. Het fileprobleem hangt samen met andere knelpunten. We moeten de wegen veiliger maken: fietspaden afscheiden van de weg, fout gedrag in het verkeer strenger aanpakken, het rijbewijs met punten invoeren. Want minder ongevallen betekent ook minder files. En we moeten de grote draaischijven aanpassen: die werden aangelegd in de jaren zeventig en zijn niet berekend op de huidige verkeersvolumes. Pendelaars moeten genoeg overstapmogelijkheden krijgen, op parkeerplaatsen aan de rand van grootsteden bijvoorbeeld, zodat ze vlotter de auto kunnen combineren met openbaar vervoer.'

'We moeten ook dringend nadenken over het subsidiëren van bedrijfswagens. Kunnen we dat systeem niet vervangen door een mobiliteitsbudget dat de werknemer zelf invult? Ook het locatiebeleid moeten we grondig screenen: in Vlaanderen wonen we heel verspreid, terwijl de banen in onze diensteneconomie geconcentreerd zitten in de grote steden. En we kunnen ons maar beter goed voorbereiden op de autonoom rijdende voertuigen van de toekomst: we moeten de wetgeving aanpassen – wie is verantwoordelijk bij ongevallen? – en de infrastructuur moet in goede staat zijn: bij slechte wegmarkeringen werkt het systeem niet. Je ziet het: ons mobiliteitsbeleid heeft heel wat werk op de plank.'

Professor Alex Vanderstraeten
vakgroep Personeels- en
Organisatiemanagement

‘Oppassen voor perverse effecten’

‘Ik ben programmadirecteur van de School voor Social Profit en Publiek Management en doceer onder meer in het postgraduaat Cultuur- en Kunstmanagement. Die opleiding is bedoeld voor zakelijke leiders die kunst- en cultuurorganisaties professioneel willen leren managen. Die zakelijke leiding moet de artistieke leiding in staat stellen om zo onafhankelijk mogelijk te werken. Zolang die organisaties gefinancierd worden door de overheid, komt de artistieke onafhankelijkheid niet in het gedrang, maar kunnen of zullen private geldschieters die autonomie ook respecteren? Dat rijke mecenasen een deel van hun verdiende geld aan de samenleving teruggeven, is mooi – maar doen ze het belangeloos of willen ze hun investering financieel of symbolisch laten renderen?’

Een ander gevaar is dat de overheid privé-investeringen aangrijpt als alibi om te besparen op kunst- en cultuursubsidies en bijgevolg alles over te laten aan de markt. Maar de markt investeert het liefst in projecten met hoge visibiliteit, niet in marginale kunstgenres of beginnende kunstenaars. Dan dreigt te gebeuren wat ook in welzijn, gezondheidszorg en andere domeinen gebeurt waaruit de overheid zich terugtrekt: de herverdelende rol van de overheid valt weg en maakt plaats voor marktmechanismen die het zogenoemde Matteüseffect in de hand werken – kunstenaars die al veel geld kregen, krijgen nog meer, en wie het gebrek aan middelen al moeilijk had om door te groeien, krijgt helemaal geen kansen meer.’

Professor Bart Verschaffel
vakgroep
Architectuur en
Stedenbouw

‘Kunst blijft een publieke zaak’

‘Kunst is een van de weinige plaatsen waar individuen als privépersoon kunnen intervensiëren en publieke daden kunnen stellen: als kunstenaar, criticus, toeschouwer, verzamelaar, mecenas. Dat privépersonen zich bemoeien met de publieke zaak die de kunst is, en er bijvoorbeeld een deel van hun rijkdom in investeren, is een belangrijke en lovenswaardige traditie.

Dat neemt niet weg dat kunst een zaak van de gemeenschap blijft, en dat de gemeenschap de verantwoordelijkheid heeft om die publieke zaak te beheren. Daaruit volgt dat de overheid de opdracht heeft om de bestaans- en overlevingsvoorwaarden van de kunst te beschermen en de feitelijke toegankelijkheid ervan te vrijwaren, door te investeren in bibliothe-

ken, theaters, musea, media, academisch onderzoek enzovoort.

Zeggen dat privé-investeerdereen zullen zorgen, berust daarom op een misverstand. Kunst en cultuur vormen samen niet één groot bedrijf dat je, afhankelijk van beleidskeuzes of conjunctuur, naar believen met private of publieke middelen kunt financieren.

Dat mecenassen zich persoonlijk bij kunst betrokken voelen en er daarom geld in investeren is een goed zaak, maar de overheid mag dat niet als excuus gebruiken om haar publieke verantwoordelijkheid te ontvluchten. Zij moet er bijvoorbeeld voor blijven zorgen dat wat vorige generaties ons hebben overgeleverd een toekomst krijgt, door het behoorlijk te bewaren en te ontsluiten, in musea zonder lekkende daken.’

Publiek beschermd, met privégeduld gerestaureerd

Een kunstwerk publiek beschermen en het vervolgens met schenkingen restaureren: de UGent heeft daar een mooi voorbeeld van. In 1778 maakte de Italiaanse kurksnijder Antonio Chichi een maquette van het Pantheon in Rome. Ze kan worden geopend en laat zo de veelkleurige marmers van het interieur zien. Vermoedelijk kocht koning Willem I de maquette aan en schonk hij ze in 1829 aan de UGent. Aan de buitenkant is ze dringend aan restauratie toe, terwijl de binnenzijde moet worden gereinigd om de marmers weer te doen schitteren. De Pantheonmaquette zal een ereplaats krijgen in het nieuwe museum van de UGent, dat in 2019 de deuren opent.

De maquette werd erkend als topstuk binnen het Vlaams decreet ter bescherming van roerend cultureel erfgoed. Daardoor kan de UGent restauratiesubsidies aanvragen. Die bedragen maximaal 80 procent van de kosten voor conservatie en restauratie. Voor de resterende kosten zoekt de UGent schenkers die willen helpen om dit unieke stuk academisch erfgoed in volle glorie te herstellen.

Info: Patrick.Monsieur@UGent.be
Cel Fondsenwerving, Universiteitsfonds@UGent.be,
tel. 09 264 83 31

Paradoxaal genoeg weten we vaak meer over professoren uit de 19de eeuw dan over de mensen die de grote omwentelingen in de jaren 1950 tot 1970 hebben meegemaakt.

Lees meer over het project UGentMemorialis op pagina 14.

DIE DURVEN DENKEN

'De concertervaring wordt veel immersiever'

Tijdens een concert selvies – video based selfies – naar schermen achter de artiest laten streamen? iMinds-onderzoekers van de UGent en de UAntwerpen testten hun onderzoek uit tijdens een concert van K3.

SELVIE-PROJECT: DE UGENT MEETS K3

Professor Peter Lambert en Niels Van Kets (Data Science Lab): 'Het principe: met de Selvie-app laat je zelfgemaakte smartphone-filmpjes naar mozaïekschermen op het evenement streamen. Tijdens het K3-concert maakten 400 bezoekers samen 1.500 selvies. Ze waren enthousiast: de concertervaring vonden ze interactiever en immersiever. Zo veel selvies tegelijk verwerken is natuurlijk dé grote uitdaging. Wij hebben een schaalbaar en betrouwbaar platform gemaakt om al die data snel weg te schrijven en de regisseur in staat te stellen ze te modereren.'

Professor Pieter Simoens (vakgroep Informatietechnologie): 'Een algoritme stemt het aanbod – de vele selvies die binnenstromen – af op de vraag – de regisseur die een gevarieerde mix van selvies wil creëren. Aan elk filmpje voegen we metadata toe: waar in de zaal is het gemaakt, is het een close-up of een panorama, is het licht of donker? Zo beslissen we welke selvies eerst moeten worden opgeladen en kan de regisseur beter selecteren. Nog een leuk extraatje: na afloop kunnen de toeschouwers als aandenken een gepersonaliseerd filmpje downloaden, waarop hun selvies geïntegreerd zijn in concertbeelden.'

Het Selvie-project is een samenwerking met de bedrijven Studio 100, VideoHouse en Multicap.

ZES.UGENT.BE

bpost

PB-PP IB-00043
BELGIE(N)-BELGIQUE

DURF DENKEN tijdschrift • verschijnt maandelijks, behalve in juli en september • **APRIL 2016**

P916868 | Afgiftekantoor | Gent X | V.U. Anne De Paepe, rector UGent • p.a. afdeling Communicatie UGent, Het Pand, Onderbergen 1, B-9000 Gent